

**02 : દિલ્લી સલ્તનત**

|      |                                                                                                  |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 112  | 12મી સદીમાં તોમર અને ચૌહાણ રાજપૂતોના સમયમાં દિલ્લી શેનું મુખ્ય કેન્દ્ર હતું ?                    |
| ANS. | <b>વેપાર વાણિજ્યનું મુખ્ય કેન્દ્ર હતું</b>                                                       |
| 113  | દિલ્લી વેપાર અને વાણિજ્યનું મુખ્ય કેન્દ્ર કયું હતું ?                                            |
| ANS. | <b>દિલ્લી</b>                                                                                    |
| 114  | દિલ્લી સલ્તનતની સ્થાપના કઈ સદીમાં થઈ હતી ?                                                       |
| ANS. | <b>13મી સદીમાં દિલ્લી સલ્તનતની સ્થાપના થઈ હતી</b>                                                |
| 115  | ભારતના ઇતિહાસમાં દિલ્લી સલ્તનતનો સમયગાળો કયો ગણવામાં આવે છે ?                                    |
| ANS. | <b>ઈ.સ 1206 થી 1526</b>                                                                          |
| 116  | દિલ્લી સલ્તનતના સરદારો મૂળ ક્યાંના હતા ?                                                         |
| ANS. | <b>તુર્ક અને અફઘાન મૂળના હતા</b>                                                                 |
| 117  | દિલ્લી સલ્તનતમાં કેટલા વંશોએ કેટલા વર્ષ સુધી સત્તા ભોગવી ?                                       |
| ANS. | <b>પાંચ વંશો 1. ગુલામવંશ 2. ખલજીવંશ 3. તુગલકવંશ 4. સૈયદવંશ 5. લોદીવંશ / સવા ત્રણસો વર્ષ સુધી</b> |
| 118  | ગુલામવંશનો સમયગાળો જણાવો ?                                                                       |
| ANS. | <b>ઈ.સ. 1206 થી ઈ.સ 1290 સુધી</b>                                                                |
| 119  | ખલજીવંશનો સમયગાળો જણાવો ?                                                                        |
| ANS. | <b>ઈ.સ. 1290 થી ઈ.સ 1320 સુધી</b>                                                                |
| 120  | તુગલકવંશનો સમયગાળો જણાવો ?                                                                       |
| ANS. | <b>ઈ.સ 1320 થી ઈ.સ 1414 સુધી</b>                                                                 |
| 121  | સૈયદ વંશનો સમયગાળો જણાવો ?                                                                       |
| ANS. | <b>ઈ.સ 1414 થી ઈ.સ 1451 સુધી</b>                                                                 |
| 122  | તરાઈનું બીજું યુદ્ધ કોની વચ્ચે અને ક્યારે થયું હતું ?                                            |
| ANS. | <b>પૃથ્વીરાજ ચૌહાણ અને શાહબુદ્દીન ધોરી વચ્ચે ઈ.સ 1192માં</b>                                     |
| 123  | તરાઈનાં બીજા યુદ્ધનું શું પરિણામ આવ્યું ?                                                        |
| ANS. | <b>પૃથ્વીરાજ ત્રીજાની હાર થઈ અને શાહબુદ્દીન ધોરીની જીત થતા ભારતમાં સલ્તનત યુગની શરૂઆત</b>        |
| 124  | મહમદ ધોરીનો ગુલામ કુત્બુદ્દીન ઐબક કયા વંશનો હતો ?                                                |
| ANS. | <b>મામ્લુક વંશનો હતો</b>                                                                         |
| 125  | કુત્બુદ્દીન ઐબકે કેટલા વર્ષ સુધી દિલ્લી ઉપર શાશન કર્યું ?                                        |
| ANS. | <b>માત્ર પાંચ વર્ષ સુધી</b>                                                                      |

|      |                                                                                                 |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 126  | કુત્બુદ્દીન ઐબકનું અવસાન કયારે અને કઈ રીતે થયું ?                                               |
| ANS. | ઈ.સ 1210માં પોલોની રમત રમતા ઘોડા ઉપરથી પડી જવાથી                                                |
| 127  | કુત્બુદ્દીન ઐબકના અવસાન બાદ કોણ દિલ્લીની ગાદીએ આવ્યું ?                                         |
| ANS. | કુત્બુદ્દીન ઐબકનો જમાઈ ગુલામ ઈલ્તુત્મીશ                                                         |
| 128  | સલ્તનત સત્તાને સર્વોપરી બનાવવા ઈલ્તુત્મીશે શેની સ્થાપના કરી ?                                   |
| ANS. | ચેલ્લગાન ( ચારગાન ) એટલે કે 40 તુર્ક અમીરોના દળની રચના કરી                                      |
| 129  | ચેલ્લગાન ( ચારગાન ) એટલે કે 40 તુર્ક અમીરોના દળની રચના કોણે કરી ?                               |
| ANS. | ઈલ્તુત્મીશે રચના કરી                                                                            |
| 130  | રાજધાનીનું સ્થાળાંતર લાહોરથી દિલ્લી કોણે કર્યું ?                                               |
| ANS. | ઈલ્તુત્મીશે રાજધાનીનું સ્થળાંતર કર્યું                                                          |
| 131  | ગુલામવંશનો સાચો સ્થાપક કોને માનવામાં આવે છે ?                                                   |
| ANS. | ઈલ્તુત્મીશને ગુલામવંશનો સાચો સ્થાપક માનવામાં આવે છે                                             |
| 132  | ઈલ્તુત્મીશે કોને પોતાની ઉત્તરાધિકારી તરીકે જાહેર કરી ?                                          |
| ANS. | પોતાની પુત્રી રઝીયા બેગમને                                                                      |
| 133  | દિલ્લીની ગાદી સંભાળનાર પ્રથમ મહિલા સ્ત્રી શાશિકા કોણ હતી ?                                      |
| ANS. | રઝીયા બેગમ ( ઈલ્તુત્મીશની પુત્રી )                                                              |
| 134  | રઝીયા બધા ભાઈઓમાં સૌથી કાબેલ અને સક્ષમ હતી આવું કોણે કહ્યું છે ?                                |
| ANS. | ઈતિહાસકાર મિન્હાસ-એ-સિરાજ                                                                       |
| 135  | રઝીયાના અવસાન બાદ રાજ્યમાં કેટલા વર્ષ સુધી અંધાધુંધી ચાલી ?                                     |
| ANS. | છ વર્ષ સુધી                                                                                     |
| 136  | રઝીયાના અવસાન બાદ દિલ્લીની ગાદી ઉપર અમીરોએ કોને બેસાડ્યો ?                                      |
| ANS. | ઈલ્તુત્મીશના પુત્ર નાસીરુદ્દીનને ગાદીએ બેસાડ્યો                                                 |
| 137  | નાસીરુદ્દીને દિલ્લી ઉપર કેટલા વર્ષ સુધી શાશન કર્યું ?                                           |
| ANS. | 21 વર્ષ સુધી શાશન કર્યું                                                                        |
| 138  | નાસીરુદ્દીન બાદ દિલ્લીની ગાદીએ કોણ આવ્યું ?                                                     |
| ANS. | ગ્યાસુદ્દીન બલ્બન દિલ્લીની ગાદીએ આવ્યો                                                          |
| 139  | ચેલ્લગાન દળનો નાશ કરી શાશન પરથી અમીરોની પકડ કોણે હળવી કરી ?                                     |
| ANS. | ગ્યાસુદ્દીન બલ્બને અમીરોની પકડ હળવી કરી ચેલ્લગાન દળનો નાશ કર્યો .. રાજાનું સ્થાન મજબૂત બનાવ્યું |
| 140  | કયો સમ્રાટ સાહિત્ય અને કલાનો પોષક પણ હતો ?                                                      |

|      |                                                                                                                                                                                            |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ANS. | <b>ગ્યાસુદીન બલ્ખન</b>                                                                                                                                                                     |
| 141  | ગ્યાસુદીને દિલ્લી ઉપર કેટલા વર્ષ સુધી શાશન કર્યું ?                                                                                                                                        |
| ANS. | <b>22 વર્ષ સુધી</b>                                                                                                                                                                        |
| 142  | ગુલામવંશ બાદ દિલ્લીની ઉપર કયા વંશનું શાશન શરુ થયું ?                                                                                                                                       |
| ANS. | <b>ખલજીવંશનું શાશન શરુ થયું</b>                                                                                                                                                            |
| 143  | ગુલામ વંશનો સ્થાપક કોણ હતો ?                                                                                                                                                               |
| ANS. | <b>કુત્બુદીન એબક</b>                                                                                                                                                                       |
| 144  | ગુલામ વંશનો ખરો સ્થાપક કોણ હતો ?                                                                                                                                                           |
| ANS. | <b>ઈલ્તુત્મીશ</b>                                                                                                                                                                          |
| 145  | ખલજીવંશનો સ્થાપક કોને માનવામાં આવે છે ?                                                                                                                                                    |
| ANS. | <b>જલાલુદીન ખલજી</b>                                                                                                                                                                       |
| 146  | તુગલક વંશની સ્થાપના કરનાર કોણ હતો ?                                                                                                                                                        |
| ANS. | <b>ગ્યાસુદીન તુઘલક</b>                                                                                                                                                                     |
| 147  | સૈયદવંશનો સ્થાપક કોને માનવામાં આવે છે ?                                                                                                                                                    |
| ANS. | <b>ખિજખાન</b>                                                                                                                                                                              |
| 148  | લોદી વંશની સ્થાપના કરનાર કોણ હતો ?                                                                                                                                                         |
| ANS. | <b>બહલોલ લોદી</b>                                                                                                                                                                          |
| 149  | જલાલુદીન ખલજીએ દિલ્લીની ગાદી ઉપર કેટલા વર્ષ સુધી સાશન કર્યું ?                                                                                                                             |
| ANS. | <b>છ વર્ષ સુધી</b>                                                                                                                                                                         |
| 150  | જલાલુદીન ખલજીના છ વર્ષના શાશન બાદ દિલ્લીની ગાદીએ કોણ આવ્યું ?                                                                                                                              |
| ANS. | <b>મહત્વકાંક્ષી સુલતાન અલાઉદીન ખલજી દિલ્લીની ગાદીએ આવ્યો</b>                                                                                                                               |
| 151  | ઉત્તર ભારત , દક્ષીણ ભારત અને ગુજરાત ઉપર કયા સુલતાને વિજય પ્રાપ્ત કર્યો હતો ?                                                                                                               |
| ANS. | <b>અલાઉદીન ખલજીએ</b>                                                                                                                                                                       |
| 152  | અલાઉદીન ખલજીએ કયા કયા સુધારાઓ કર્યા હતા ?                                                                                                                                                  |
| ANS. | <b>1. દિલ્લીમાં સ્થાયી સેનાની શરૂઆત કરી 2. સૈન્યના ઘોડા અને સૈનિકોની ઓળખ માટે દાગ અને ચેહરા પધ્ધતિ શરુ કરી 3. ભાવ નિયમન , બજાર નિયંત્રણ, સંગ્રહખોરી નિયમન જેવા વહીવટી સુધારા કર્યા હતા</b> |
| 153  | અલાઉદીન ખલજીના સમયમાં કયા પ્રસિદ્ધ કવિ થઇ ગયા ? તેમણે કઈ કૃતિઓની રચના કરી ?                                                                                                                |
| ANS. | <b>અમીર ખુશરો 1. આશિકા 2. નૂહ 3. સીપીહર 4. કીરાતુલ સદાયન</b>                                                                                                                               |
| 154  | તુગલકવંશ દરમિયાન કયો પ્રતિભાવંત સુલતાન થયો ?                                                                                                                                               |

|      |                                                                                 |
|------|---------------------------------------------------------------------------------|
| ANS. | <b>મહમદ-બિન-તુગલક</b>                                                           |
| 155  | દિલ્લીથી દોલતાબાદ સુધી રાજધાનીનું સ્થાળાંતર કયા સુલતાને કર્યું હતું ?           |
| ANS. | <b>મહમદ-બિન-તુગલક</b>                                                           |
| 156  | પ્રતિક મુદ્રાપ્રયોગ નામની યોજના કોણે શરૂ કરી હતી ?                              |
| ANS. | <b>મહમદ-બિન-તુગલક</b>                                                           |
| 157  | મહમદ-બિન-તુગલકની નિષ્ફળ યોજનાઓ ઇતિહાસમાં કયા નામે ઓળખાય છે ?                    |
| ANS. | <b>તરંગી યોજનાઓ</b>                                                             |
| 158  | મહમદ તુગલકના સમયમાં કયો આફ્રિકન મુસાફર ભારતની મુલાકાતે આવ્યો હતો ?              |
| ANS. | <b>ઈબ્નબતુતા</b>                                                                |
| 159  | મહમદ-બિન-તુગલક બાદ દિલ્લીની ગાદીએ કોણ આવ્યું ?                                  |
| ANS. | <b>તેનો પિતરાઈ ભાઈ ફિરોઝશાહ તુગલક</b>                                           |
| 160  | લોદીવંશનો અંતિમ બાદશાહ કોણ હતો ?                                                |
| ANS. | <b>ઈબ્રાહીમ લોદી</b>                                                            |
| 161  | પાણીપતનું પ્રથમ યુદ્ધ ક્યારે અને કોની વચ્ચે થયું ? પરિણામ શું આવ્યું ?          |
| ANS. | <b>ઈ.સ 1526માં ઈબ્રાહીમ લોદી અને બાબર વચ્ચે . બાબરનો વિજય , મુઘલયુગની શરૂઆત</b> |
| 162  | સલ્તનતયુગનો છેલ્લો સુલતાન કોણ હતો ?                                             |
| ANS. | <b>ઈબ્રાહીમ લોદી</b>                                                            |
| 163  | સલ્તનત સમયની શાશન વ્યવસ્થા કેટલા ભાગમાં વહેંચાયેલી હતી ? કયા કયા ?              |
| ANS. | <b>ત્રણ 1. કેન્દ્રીય 2. પ્રાંતિક અને 3. સ્થાનિક</b>                             |
| 164  | સુલતાનનો પ્રધાન મંત્રી કયા નામે ઓળખાતો ?                                        |
| ANS. | <b>વજીર , જે વહીવટી તંત્રનો વડો હતો</b>                                         |
| 165  | અલાઉદ્દીન ખલજીના સમયમાં સંદેશાઓ લઈ જતા તેમને કયા નામે ઓળખવામાં આવતા ?           |
| ANS. | <b>ખેપિયાઓ ( ટપાલી , હલકારો )</b>                                               |
| 166  | સલ્તનત કાળમાં પ્રાંતને જાગીરમાં વહેંચવામાં આવતું તેને શું કહેવાતું ?            |
| ANS. | <b>ઇકતા કહેવાતું , ઇક્તાનો વડો ઇક્તેદાર કે મુકિત કહેવાતો</b>                    |
| 167  | પ્રાંત પછીના એકમોને કયા નામે ઓળખવામાં આવતા ?                                    |
| ANS. | <b>જિલ્લાને શિક અને તાલુકાને પરગણા તરીકે ઓળખવામાં આવતું</b>                     |
| 168  | ગામના વહીવટમાં મુખીને કોણ મદદ કરતું હતું ?                                      |
| ANS. | <b>પરવારી અને કારકુન</b>                                                        |

|      |                                                                                                   |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 169  | ભારતમાં કુતુબુદ્દીન ઐબકના સમયમાં કઈ મસ્જીદનું નિર્માણ થયું હતું ?                                 |
| ANS. | <b>કુવત-ઉલ-ઇસ્લામ</b>                                                                             |
| 170  | ભારતમાં કુતુબમિનારનાં બાંધકામની શરૂઆત કરનાર સુલતાન કોણ હતો ?                                      |
| ANS. | <b>કુતુબુદ્દીન ઐબક</b>                                                                            |
| 171  | કુતુબમિનારનું બાંધકામ કોણે પૂર્ણ કરાવ્યું હતું ?                                                  |
| ANS. | <b>ઇલ્તીત્મીશે બાંધકામ પૂર્ણ કરાવ્યું હતું</b>                                                    |
| 172  | કુતુબમિનારનો જીનોદ્ધાર કોણે કરાવ્યો હતો ?                                                         |
| ANS. | <b>ફિરોઝશાહ તુગલક અને સિકંદર લોદીએ જીનોદ્ધાર કરાવ્યો હતો</b>                                      |
| 173  | અજમેરમાં આવેલી મસ્જીદ ' ઢાઈ-દિન-કા-ઝોપડા ' નું નિર્માણ કોણે કરાવ્યું હતું ?                       |
| ANS. | <b>કુતુબુદ્દીન ઐબક</b>                                                                            |
| 174  | ઇલ્તુત્મીશના સમયમાં કયા કયા બાંધકામ થયા ?                                                         |
| ANS. | <b>હોજ-એ-શમ્મી , શમ્મી ઇદગાહ અને જુમામસ્જીદ</b>                                                   |
| 175  | અલાઉદ્દીન ખીલજીએ કયા કયા બાંધકામ કરાવ્યા હતા ?                                                    |
| ANS. | <b>અલાઈ દરવાજા, સીરી નામનો કિલ્લો , સીરી નામનું નગર અને હોજે - ખાસ વગેરેનું બાંધકામ થયું હતું</b> |
| 176  | સૈયદ અને લોદી વંશ દરમિયાન શેનું નિર્માણ કાર્ય થયું હતું ?                                         |
| ANS. | <b>મકબરા અને મસ્જીદોનું</b>                                                                       |
| 177  | વિજયનગર રાજ્યની સ્થાપના કોણે અને કયારે કરી હતી ?                                                  |
| ANS. | <b>ઈ.સ 1336માં હરિહરરાય અને બુક્કારાય નામના બે ભાઈઓએ વિજયનગરની સ્થાપના કરી</b>                    |
| 178  | વિજયનગર રાજ્યની સ્થાપના કઈ નદીના કિનારે કરી હતી ?                                                 |
| ANS. | <b>તુંગભદ્રા નદીના કિનારે</b>                                                                     |
| 179  | વિજયનગર રાજ્ય શરૂઆતમાં કયા નામે ઓળખાતું હતું ?                                                    |
| ANS. | <b>તેમના ગુરુ સ્વામી વિધ્યારન્યના નામ ઉપરથી વિધાનગર તરીકે ઓળખાતું હતું</b>                        |
| 180  | હરિહર અને બુક્કારાય કયા વંશના રાજાઓ હતા ?                                                         |
| ANS. | <b>સંગમવંશના રાજાઓ હતા</b>                                                                        |
| 181  | વિજયનગર વંશમાં કયા કયા વંશે શાશન કર્યું હતું ?                                                    |
| ANS. | <b>સંગમવંશ, સાલુવવંશ, તુલુવવંશ અને અરવિંદુ વંશ</b>                                                |
| 182  | વિજયનગરમાં સાલુવવંશનું શાશન કેટલા વર્ષ સુધી ચાલ્યું હતું ?                                        |
| ANS. | <b>20 વર્ષ સુધી ચાલ્યું હતું</b>                                                                  |
| 183  | તુલુવવંશ અને સમગ્ર વિજયનગરનો શ્રેષ્ઠ રાજા કોણ થઈ ગયો ?                                            |

|                       |                                                                                                   |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ANS.                  | <b>કૃષ્ણદેવરાય</b>                                                                                |
| 184                   | વિજયનગર પાસે કૃષ્ણદેવરાયએ કયું નગર વસાવ્યું હતું ?                                                |
| ANS.                  | <b>નાગલપુર નામનું નગર વસાવ્યું હતું</b>                                                           |
| 185                   | ઇતિહાસમાં કયા રાજાને " આંધ્રનો ભોજ " કહેવાય છે ?                                                  |
| ANS.                  | <b>કૃષ્ણદેવરાયને આંધ્રનો ભોજ કહેવાય છે</b>                                                        |
| 186                   | કૃષ્ણદેવરાયને આંધ્રનો ભોજ શાથી કહેવાય છે ?                                                        |
| ANS.                  | <b>તેલગુ ભાષાના ગ્રંથોના લખાણથી અને સાહિત્ય અને કલાના ઉત્તેજનને કારણે</b>                         |
| 187                   | વિજયનગરનું પતન ક્યારે અને કયા યુદ્ધમાં થયું ?                                                     |
| ANS.                  | <b>તાલીકોટાનાં યુદ્ધમાં મુસ્લિમ રાજ્યોના બનેલા સંઘની સામે , 23 જાન્યુ. 1565માં</b>                |
| 188                   | બહમની રાજ્યની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી ?                                                       |
| ANS.                  | <b>તુગલકવંશના સમયમાં ઝફરખાને ઈ.સ 1347માં</b>                                                      |
| 189                   | ઝાફરખાને કયું નામ ધારણ કરી શાશન કર્યું ?                                                          |
| ANS.                  | <b>અલાઉદ્દીન બહમનશાહ</b>                                                                          |
| 190                   | બહમની રાજ્યની રાજધાની કઈ રાખવામાં આવી ?                                                           |
| ANS.                  | <b>ગુલમર્ગ</b>                                                                                    |
| 191                   | દિલ્લી સલ્તનતનો પ્રથમ અને અંતિમ રાજા કોણ હતો ?                                                    |
| ANS.                  | <b>પ્રથમ - કુતુબુદ્દીન ઐબક અંતિમ - ઈબ્રાહીમ લોદી , કુલ ૧૨૦૬ થી ૧૫૨૬ સુધી સવા ત્રણસો વર્ષ</b>      |
| <b>આટલું યાદ રાખો</b> |                                                                                                   |
| 1                     | રઝીયા બધા ભાઈઓમાં સૌથી કાબેલ અને સક્ષમ હતી આવું કોણે કહ્યું છે ? <b>ઇતિહાસકાર મિન્હાસ-એ-સિરાજ</b> |
| 2                     | ગુલામ વંશનો સ્થાપક કોણ હતો ? <b>કુતુબુદ્દીન ઐબક</b>                                               |
| 3                     | ગુલામ વંશનો ખરો સ્થાપક કોણ હતો ? <b>ઇલ્તુત્મીશ</b>                                                |
| 4                     | ખલજીવંશનો સ્થાપક કોને માનવામાં આવે છે ? <b>જલાલુદ્દીન ખલજી</b>                                    |
| 5                     | તુગલક વંશની સ્થાપના કરનાર કોણ હતો ? <b>ગ્યાસુદ્દીન તુગલક</b>                                      |
| 6                     | સૈયદવંશનો સ્થાપક કોને માનવામાં આવે છે ? <b>ખિજખાન</b>                                             |
| 7                     | લોદી વંશની સ્થાપના કરનાર કોણ હતો ? <b>બહલોલ લોદી</b>                                              |
| 8                     | મુહમદ તુગલકના સમયમાં કયો આફ્રિકન મુસાફર ભારતની મુલાકાતે આવ્યો હતો ? <b>ઈબ્નબતુતા</b>              |
| 9                     | લોદીવંશનો અંતિમ બાદશાહ કોણ હતો ? <b>ઈબ્રાહીમ લોદી</b>                                             |
| 10                    | બહમની રાજ્યની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી ? <b>તુગલકવંશના સમયમાં ઝફરખાને ઈ.સ 1347માં</b>          |
| 11                    | ઇતિહાસમાં કયા રાજાને " આંધ્રનો ભોજ " કહેવાય છે ? <b>કૃષ્ણદેવરાયને આંધ્રનો ભોજ કહેવાય છે</b>       |